

Pielikums
Valmieras novada pašvaldības
domes 26.09.2024. lēmumam
Nr.548 (protokols Nr.13, 11.§)

Valmieras bibliotēkas attīstības stratēģija

2024.-2030.gadam

Saturs

Saturs.....	1
Ievads	2
INFORMATĪVĀ DAĻA.....	3
1. Bibliotēkas esošās darbības raksturojums un analīze.....	3
1.1. Bibliotēkas darbības pilnvarojums.....	3
1.2. Bibliotēkas darba struktūra un organizācija.....	5
2. Esošās situācijas analīze.....	7
2.1. Galveno darbību raksturojošo rādītāju analīze	8
2.2. Telpas.....	8
2.3. Tehniskais nodrošinājums	9
2.4. Pakalpojumi	10
2.5. Personāls	14
2.6. Metodiskais un administrējošais darbs.....	15
2.7. Sadarbība	15
2.8. Starptautiskā sadarbība	16
2.9. SVID analīze.....	17
STRATĒGISKĀ DAĻA	19
3. Bibliotēkas vīzija un stratēģiskie mērķi.....	19
3.1. Bibliotēkas vīzija	19
3.2. Bibliotēkas virsmērķis	19
3.3. Bibliotēkas stratēģiskie mērķi un uzdevumi 2024. – 2030. gadam	20
4. Rīcības plāns.....	21
5. Īstenošanas un uzraudzības kārtība	29
5.1. Stratēģijas izpildes rezultatīvie rādītāji	30
Stratēģijā lietotie saīsinājumi	31

Ievads

Valmieras bibliotēkas (turpmāk – Bibliotēka) attīstības stratēģija 2024.-2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kura mērķis ir izstrādāt Bibliotēkas darbības un attīstības prioritātes nākamajam septiņu piecu gadu darbības periodam. Dokumentā analizēta esošā situācija, bibliotēku darbības pilnvarojums un organizatoriskais modelis. Definēta Bibliotēkas vīzija un darbības mērķi, noteikti uzdevumi to sasniegšanai. Bibliotēkas Filiālbibliotēku (turpmāk – Filiālbibliotēkas) darbības mērķi un uzdevumi noteikti katras Filiālbibliotēkas attīstības plānā 2022.-2026.gadam.

Stratēģija ir Bibliotēkas plānošanas dokuments, kas veido vienotu redzējumu Bibliotēkas vadībai un kolektīvam par Bibliotēkas darbību un veicamajiem uzdevumiem, nosakot prioritātes ilgtspējīgas institūcijas attīstības nodrošināšanai.

Lai iekļautos kopējā Valmieras novada attīstības redzējumā, Bibliotēkas Stratēģija veidota saskaņā ar Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.-2038.gadam, Valmieras novada attīstības programmu 2022.-2028.gadam, Valmieras novada Kultūras attīstības stratēģiju 2024.-2030.gadam. Izstrādājot stratēģiju, vērā ņemtas arī Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027.gadam "Kultūrvalsts", Bibliotēku nozares stratēģija 2023.-2027.gadam, ANO ilgtspējīgas attīstības programma 2030.gadam un Starptautiskās bibliotēku asociāciju un institūciju federācijas (turpmāk – IFLA) Ziņojums par attīstības tendencēm (2022).

Lai izvirzītu stratēģiskos mērķus un definētu Bibliotēkas attīstības virzienus un nepieciešamās darbības to sasniegšanai, izmantoti šādi dati un metodes:

- plānošanas dokumentu analīze;
- Bibliotēkas un Filiālbibliotēku tīkla SVID analīze;
- Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) publisko bibliotēku lietotāju aptaujas 2023.gadā rezultātu analīze;
- Bibliotēkas administrācijas un darbinieku supervīzijas grupu nodarbības un fokusgrupu tikšanās;
- organizētas fokusgrupas ar Valmieras novada iedzīvotāju piedalīšanos, kā arī diskusijas ar sadarbības partneriem – skolotājiem, izglītības iestāžu bibliotēku bibliotekāriem un nevalstisko organizāciju (turpmāk – NVO) pārstāvjiem;
- Bibliotēkas gada pārskatu analīze.

INFORMATĪVĀ DAĻA

1. Bibliotēkas esošās darbības raksturojums un analīze

1.1. Bibliotēkas darbības pilnvarojums

Bibliotēka ir Pašvaldības pastarpinātās pārvaldes iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt kultūras, izglītības un informācijas pakalpojumus, veicināt kultūras mantojuma saglabāšanu, kultūrvides un mūžizglītības attīstību, Bibliotēka veic koordinējošo un administrējošo darbu Bibliotēkas struktūrvienībām – Filiālbibliotēkām. Bibliotēka ir dibināta 1920.gada 24.februārī un Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā. Bibliotēka akreditēta 2019.gadā (akreditācijas apliecība Nr.487B, 28.11.2019.), un atkārtota akreditācija plānota 2024.gadā.

Bibliotēka darbojas saskaņā ar Bibliotēkas likumu un citiem Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, Bibliotēkas nolikumu, Pašvaldības domes lēmumiem.

1998.gadā Bibliotēka un Vidzemes Augstskola (turpmāk – ViA) noslēdza sadarbības līgumu, un 2000.gadā tika pieņemts Valmieras pilsētas pašvaldības lēmums par Valmieras Integrētās bibliotēkas (turpmāk – VIB) izveidi. VIB ir Bibliotēkas un ViA bibliotēkas ilglaicīgas sadarbības projekts. Abas bibliotēkas ir vienojušās par kopīgu darbu, koordinētu resursu izmantošanu, vienlaikus saglabājot katrai bibliotēkai specifiskos darbības virzienus. Kopš 2007.gada novembra VIB telpās Cēsu ielā 4 visu paaudžu valmieriešiem, studentiem un akadēmiskajam personālam tiek piedāvāts plašs pakalpojumu klāsts. VIB ir zināšanu un sabiedrības tikšanās vieta, kas vieno akadēmisko vidi un vietējo kopienu, veicina radošumu un daudzveidīgas izaugsmes iespējas, stiprina demokrātiju un iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskās sabiedrības attīstībā. Bibliotēka ir brīvi pieejama publiska telpa.

Pēc 2021.gadā īstenotās administratīvi teritoriālās reformas (turpmāk – ATR) Bibliotēkai kā Filiālbibliotēkas tika pievienotas Pašvaldības publiskās bibliotēkas. Saskaņā ar Bibliotēku likuma 12.pantu un Bibliotēkas nolikumu, Bibliotēka veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, sniedzot metodisko un konsultatīvo atbalstu un veidojot un uzturot Valmieras novada bibliotēku kopkatalogu (turpmāk – Katalogs) 31 Filiālbibliotēkai (4 pilsētu bibliotēkām, 27 pagastu bibliotēkām) un 23 Valmieras novada izglītības iestāžu bibliotēkām.

Pēc ATR visas Filiālbibliotēkas pilda arī Pašvaldības klientu apkalpošanas punktu (turpmāk – KAP) funkcijas. Kopš 2024.gada uz to bāzes tiek veidots Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (turpmāk – VPVKAC) tīkls. VPVKAC darbojas kā vienoti pakalpojumu sniegšanas kontaktpunkti tuvāk dzīvesvietai valsts un Pašvaldības pakalpojumiem. 2024.gada 1.martā atvērti un darbu uzsākuši 12 VPVKAC Filiālbibliotēkās: Bērzaines pagasta bibliotēkā, Brenguļu pagasta bibliotēkā, Burtnieku pagasta bibliotēkā, Dikļu pagasta bibliotēkā, Jeru pagasta bibliotēkā, Kauguru pagasta Mūrmuižas bibliotēkā, Plāņu pagasta Jaunklidža bibliotēkā, Rencēnu pagasta 1.bibliotēkā, Sedas pilsētas bibliotēkā, Sēļu pagasta bibliotēkā, Vaidavas pagasta bibliotēkā un Zilākalna pagasta bibliotēkā. Lai nodrošinātu līdzvērtīgu pakalpojumu pieejamību visos Valmieras novada pagastos, plānota VPVKAC atvēršana vēl 8 Filiālbibliotēkās: Ēveles pagasta bibliotēkā, Vecates pagasta bibliotēkā, Ipiķu pagasta bibliotēkā, Vilpulkas pagasta bibliotēkā, Lodes pagasta bibliotēkā, Kocēnu pagasta Rubenes bibliotēkā, Jērcēnu pagasta bibliotēkā, Ramatas pagasta bibliotēkā.

Bibliotēkas darbības galvenais pamats ir Bibliotēkas nolikums (apstiprināts ar Pašvaldības domes 19.08.2021. lēmumu Nr.199 (ārkārtas sēdes protokols Nr.8, 13.§)), kas nosaka Bibliotēkas darbības mērķus un uzdevumus:

- veicināt Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību;
- veicināt un nodrošināt iedzīvotāju mūžizglītību;
- sniegt atbalstu bērniem un pusaudžiem mācību programmu apgūvē, veicināt daudzveidīgu interešu izglītību, sniegt atbalstu izglītības iestādēm kompetenču pieejā balstītās izglītības modeļa īstenošanā;
- piedalīties Valmieras novada kultūrvides attīstībā, literatūras, zināšanu popularizēšanā un informācijas un pilsoniskās sabiedrības veidošanā, digitālās plaisas mazināšanā;
- veicināt sabiedrisko saskarsmi un integrāciju starp dažādām iedzīvotāju grupām, darbojoties kā sabiedrības komunikāciju centram;
- nodrošināt valsts un Pašvaldības institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamību. Sniegt konsultācijas un apmācības par valsts un Pašvaldības elektronisko pakalpojumu izmantošanu, Filiālbibliotēkās nodrošināt KAP darbību;
- veicināt iedzīvotāju digitālo prasmju attīstību un nodrošināt piekļuvi tehnoloģijām;
- veikt Bibliotēkas un Filiālbibliotēku rīcībā esošo krājumu un jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi;
- nodrošināt Bibliotēkas iespieddarbu un citu informācijas nesēju sistemātisku komplektēšanu, uzskaiti, saglabāšanu, popularizēšanu, kā arī Bibliotēkai nepieciešamo datu bāzu abonēšanu;
- nodrošināt operatīvu un kvalitatīvu bibliotekāro un bibliogrāfisko pakalpojumu sniegšanu Bibliotēkas lietotājiem, kā arī vietējās sabiedrības vajadzībām atbilstošu informācijas pakalpojumu sniegšanu vietējās kopienas attīstībai;
- nodrošināt Bibliotēkas sniegto pakalpojumu pieejamību lietotājiem neatkarīgi no dzimuma, vecuma, rases, tautības, fiziskā stāvokļa, dzīvesvietas un citiem cilvēktiesības aizsargājošiem faktoriem;
- nodrošināt Bibliotēkas krājumu, datu un informācijas sistēmu pieejamību ikvienam lietotājam. Izmantojot starpbibliotēku abonementa (turpmāk – SBA) pakalpojumus, nepieciešamības gadījumā nodrošinot citu Latvijas bibliotēku krājumu pieejamību;
- nodrošināt Bibliotēkas lietotājiem bezmaksas pieeju datoriem, internetam un elektroniskās informācijas resursiem.

Bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas ir:

- sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu Filiālbibliotēkām un izglītības iestāžu bibliotēkām;
- koordinēt novadpētniecības, bibliogrāfisko uzziņu un informācijas darbu Filiālbibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās;
- veikt dāvinājumu un par valsts budžeta līdzekļiem iegādāto iespieddarbu un citu informācijas nesēju sadali un apstrādi;
- veidot Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku krājumu Katalogu, Novadpētniecības datu bāzi, kā arī nodrošināt šīs informācijas pieejamību un izmantošanu bibliotēkās;
- organizēt literatūru, lasīšanu un zināšanu popularizējošus pasākumus;
- organizēt tālākizglītības un apmācības pasākumus Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku darbiniekiem;

- rūpēties par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju ieviešanu un attīstību Filiālbibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās, koordinēt bibliotēku automatizēta informācijas tīkla darbību;
- apkopot un analizēt Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku statistiku, kā arī saskaņā ar likumu "Par valsts statistiku" sniegt Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (turpmāk – LNB) un Kultūras ministrijai ikgadējo statistisko pārskatu par Bibliotēkas un Filiālbibliotēku darbību;
- sadarboties ar citām bibliotēkām, iekļauties SBA sistēmā;
- veikt Bibliotēkas un Filiālbibliotēku depoziārbibliotēkas funkcijas.

Bibliotēkai ir tiesības patstāvīgi noteikt savas darbības konkrētās formas, saturu un virzienus saskaņā ar Bibliotēkas nolikuma norādītajiem Bibliotēkas uzdevumiem.

1.2. Bibliotēkas darba struktūra un organizācija

Bibliotēkas vadības modelis strukturēts tā, lai Bibliotēka spētu veikt noteiktās funkcijas un sniegtu Bibliotēkas lietotājiem nepieciešamos pakalpojumus. Bibliotēkas darbu vada un organizē Bibliotēkas direktors (turpmāk – Direktors), kas rīkojas saskaņā ar darba līgumu un atbilstoši normatīvo aktu un Bibliotēkas nolikuma prasībām. Direktoru ieceļ amatā un atbrīvo no amata Pašvaldības dome.

Direktors:

- vada un organizē Bibliotēkas darbu atbilstoši amata aprakstā noteiktajiem pienākumiem, tiesībām un pilnvarām, un ir atbildīgs par Bibliotēkas darbību kopumā, realizējot tās uzdevumus un tiesības;
- atbild par Bibliotēkas finanšu un materiālo līdzekļu likumīgu, racionālu un lietderīgu izmantošanu;
- ievērojot normatīvo aktu prasības, pieņem darbā, slēdzot darba līgumu, un atbrīvo no darba Bibliotēkas un Filiālbibliotēku darbiniekus, nosaka darbinieku atbildību un kompetenci, izstrādā darbinieku amata aprakstus, kontrolē pienākumu izpildi, nodrošina darbinieku kvalifikācijas celšanu;
- pieņem lēmumus un izdod rīkojumus par Bibliotēkas darbības jautājumiem, kuri ir saistoši Bibliotēkas darbiniekiem;
- organizē Bibliotēkas darbības un attīstības stratēģiju, ikgadējo Bibliotēkas darbības plānu un budžeta projektu;
- pamatojoties uz Bibliotēkas ikgadējo darbības plānu, iesniedz Pašvaldībā apstiprināšanai Bibliotēkas ikgadējā budžeta projektu;
- atbild par Bibliotēkas funkciju un uzdevumu veikšanu;
- bez īpaša pilnvarojuma pārstāv Bibliotēkas intereses valsts un Pašvaldības iestādēs, sabiedriskajās organizācijās, kā arī attiecībās ar fiziskajām un juridiskajām personām;
- atbild par Bibliotēkas darbību reglamentējošo dokumentu izstrādi;
- nodrošina Bibliotēkā normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu ugunsdrošības, darba un veselības aizsardzības jomās;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā rīkojas ar Bibliotēkas valdījumā esošo īpašumu un naudas līdzekļiem;

- savas kompetences ietvaros izsniedz pilnvaras;
- nodrošina Bibliotēkas personāla vadību;
- ir atbildīgs par Bibliotēkas reģistrāciju un akreditāciju Bibliotēku likuma noteiktajā kārtībā;
- veic citas normatīvajos aktos noteiktās darbības.

Bibliotēka veido nodaļas, kuras nodrošina tās darbības mērķu un uzdevumu izpildi:

- Administrācija;
- Komplektēšanas un automatizācijas nodaļa;
- Pieaugušo apkalpošanas nodaļa;
- Bērnu apkalpošanas nodaļa.

Bibliotēkas nodaļas izveido, reorganizē vai likvidē Direktors.

2. Esošās situācijas analīze

VIB ēka Cēsu ielā 4 tika atklāta 2007.gada 9.novembrī. Pēc ēkas renovācijas vienoti darbu uzsāka divas bibliotēkas – Bibliotēka un ViA bibliotēka. VIB ir pirmā integrētā bibliotēka Latvijā, kurā tiek īstenota reģiona galvenās publiskās bibliotēkas un augstskolas bibliotēkas sadarbība, mērķtiecīgi koordinēti krājuma un personāla resursi un izmantota kopīga infrastruktūra. Ilgtermiņa sadarbība veicinājusi radošu un intensīvu VIB attīstību, nodrošinot plašu un kvalitatīvu Bibliotēkas pakalpojumu piedāvājumu vietējai kopienai, studentiem, augstskolas personālam.

Pēc 2021.gada ATR Bibliotēkai kā struktūrvienības tika pievienotas 33 Pašvaldības publiskā bibliotēkas, kas līdz tam darbojās kā patstāvīgas iestādes. Bibliotēka strādā, izmantojot centralizētu pārvaldības modeli. 2023.gadā tika veikta Valmieras novada publisko bibliotēku tīkla optimizācija, kuras rezultātā tika likvidēta Ķoņu pagasta bibliotēka un Skaņkalnes pagasta bibliotēka. Likvidēto bibliotēku iespieddarbu krājumi un materiālie resursi pamatā tika novirzīti Naukšēnu pagasta bibliotēkas un Mazsalacas pilsētas bibliotēkas, kā arī citu Filiālbibliotēku krājuma un tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai. Ķoņu pagasta bibliotēkas vadītāja turpina darbu Naukšēnu pagasta bibliotēkā, nodrošinot bibliotekāro pakalpojumu pieejamību Naukšēnu apvienības teritorijā, t. sk. arī Ķoņu pagasta iedzīvotājiem. Skaņkalnes pagasta bibliotēkas vadītāja turpina darbu Mazsalacas pilsētas bibliotēkā, nodrošinot Bibliotēkas daļību nacionālo digitālo resursu veidošanā un sniedzot bibliotekāros pakalpojumus arī Skaņkalnes pagasta iedzīvotājiem.

Covid-19 pandēmija būtiski ietekmējusi bibliotēku nozares pakalpojumu attīstību un Bibliotēkas ikdienas darbu, kas atspoguļojas arī galvenajos Bibliotēkas darba statistikas rādītājos. Šajā periodā nozīmīga kļuva tiešsaistes sadarbība un komunikācija, attālinātie pakalpojumi – reģistrācija, tiešsaistes aktivitātes, bezkontakta grāmatu atgriešana (grāmatu nodošanas iekārta) un saņemšana (bibliomāts). Pēc pandēmijas perioda izaicinājums ir izprast sabiedrības paradumu un vajadzību maiņu.

Bibliotēkā tiek organizētas kultūras norises, kas veido izpratni par pasaules un vietējā kultūras mantojuma un latviešu valodas nozīmi un vērtību, popularizē novadpētniecību, attīsta informācijpratību, medijpratību, rakstpratību un lasītprieku bērnu un jauniešu vidū, veicina pieaugušo lasīšanas paradumus, mudina uz radošām izpausmēm un popularizē valsts un Pašvaldības e-pakalpojumus, kā arī sniedz atbalstu iedzīvotājiem digitālo prasmju attīstībā. Mainoties sabiedrības paradumiem un informācijas vajadzībām, ir paplašinājušās publisko bibliotēku funkcijas. Bibliotēka ir spējusi ieviest inovācijas, vienlaicīgi saglabājot un attīstot tradīcijas. Regulāri tiek īstenotas oriģinālliteratūru un pasaules literatūru un kultūru popularizējošas norises – vērienīgas Dzejas dienas, tikšanās ar rakstniekiem un citu nozaru personībām, neformālās izglītības programma "Radošā rakstīšana", starptautiska, nacionāla un lokāla mēroga lasītveicināšanas programmas, literārās un mākslas izstādes. Bibliotēka veiksmīgi īsteno ģimenes bibliotēkas konceptu. Bibliotēka piedalās starptautiskos projektos, lai pilnveidotu un dažādotu pakalpojumus vietējai kopienai un nodrošinātu profesionālo pilnveidi un iedvesmotu personālu. Bibliotēka aktīvi darbojas nacionālo un starptautisko profesionālo organizāciju un publisko bibliotēku interešu pārstāvības tīklos.

2.1. Galveno darbību raksturojošo rādītāju analīze

	2021	2022	2023
<i>Iedzīvotāju skaits Valmierā</i>	24 750	24 696	24 531
<i>Pakalpojumu lietotāju skaits</i>	4 624	5 276	5 827
<i>Apmeklētāju skaits klātienē</i>	65 355	65 766	70 285
<i>Apmeklētāju skaits virtuāli</i>	203 251	160 515	447 033*
<i>Organizētie pasākumi (izstādes, lekcijas, tematiskas norises)</i>	180	115	222

*virtuālais apmeklējums kopš 2023.gada ietver arī Kataloga izmantošanas statistiku

Pēdējo 3 gadu laikā iedzīvotāju skaits Valmierā ir nedaudz samazinājies, bet Bibliotēkas pakalpojumu lietotāju skaits turpina stabili pieaugt, tuvojoties pirms pandēmijas perioda rādītājiem (2019.gadā – 6 952 pakalpojumu lietotāji), tāpat turpina pieaugt arī apmeklētāju skaits klātienē. Pēc pandēmijas periodā vienlaikus tika attīstīti gan attālinātie pakalpojumi (grāmatu nodošanas kaste, pakomāts, attālinātā lasītāju reģistrācija, tiešsaistes norises), gan atbalsts klātienē (digitālais atbalsts, konsultācijas), gan kopienas stiprināšanas aktivitātes, kas veicina cilvēku savstarpējo komunikāciju (kopienas pasākumi, stāstnieku aktivitātes, kultūrizglītojošie braucieni, tematiskās norises, iesaiste starptautiskajos projektos). 2023.gadā Bibliotēkas organizēto pasākumu skaits salīdzinājumā ar 2022.gadu gandrīz divkāršojies.

2.2. Telpas

Bibliotēka strādā Cēsu ielā 4, Valmierā vienā ēkā ar ViA. Bibliotēkas telpu kopējā platību ir 2 497 m². Bibliotēkas telpas renovētas 2007.gadā. Telpas divos stāvos ir sadalītas divās zonās – telpas lietotāju apkalpošanai, brīvprīgie krājuma izvietojumam, pasākumu organizēšanai un personāla telpas. Cokolstāvā atrodas krātuve – mazizmantotās krājuma daļas izvietojumam – un tehniskās telpas. Bibliotēka ir pieejama personām ar kustību ierobežojumiem, ir nodrošināti divi lifti un grāmatu pacelājs starp cokolstāvu un Komplektēšanas un automatizācijas nodaļu. Katru gadu tiek veikti ieguldījumi lietotāju darba vides labiekārtošanai, kā arī ir iekārtotas ergonomikas pamatprincipiem atbilstošas darba vietas darbiniekiem.

2023.gada veiktajā lietotāju aptaujā respondenti pozitīvi novērtēja Bibliotēkas patīkamo vidi, plašo un gaišo atvērtā plānojuma lieltelpu, iespēju izmantot semināru telpu, grupu un individuālās lasītavas. Pēc Covid-19 pandēmijas pieaugusi individuālo darba telpu nozīme, jo arvien pieaug nepieciešamība piedalīties attālināti organizētās izglītības, darba un citu aktivitāšu norisēs.

Aptaujā vecāki ar maziem bērniem atzinīgi vērtēja Bērnu apkalpošanas nodaļas "Pasaku istabu", kurai telpas dizainu veidojušas MIKC Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola interjera dizaina nodaļas studentes. Šajā telpā pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērni labprāt pavada brīvo laiku rotaļās, kopā ar vecākiem lasot grāmatas vai spēlējot galda spēles. Iespēja praktiski īstenot kursa darba idejas Bibliotēkā, veicinājusi jauniešu piederības izjūtu Valmierai un līdzdalību pilsētas vides veidošanā. Bērnu apkalpošanas nodaļas Nākotnes lasītava ir telpa nodarbībām un brīvā laika pavadīšanai skolēniem, kā arī bibliotēkas jauniešu domubiedru grupas VIBJO "Sudraba ZIRG's" tikšanās vieta, kurā jaunieši plāno pasākumus un aktivitātes, filmē video, radoši realizē savas idejas un pavada laiku kopā.

Atbilstoši pārmaiņām sabiedrībā, mainās cilvēku publiskās telpas izmantošanas

paradumi, kā arī ir pieaugusi Bibliotēkas pasākumu tematiskā un formātu daudzveidība. Palielinājies attālinātā formātā īstenoto pasākumu piedāvājums. Tomēr telpu funkcionalitāte, pielāgojamība un patīkama vide arvien ir nozīmīga, jo sevišķi klusu, individuālu lasītavu un telpu nodrošinājums. Arvien nozīmīgāka kļūst spēja atrast līdzsvaru starp Bibliotēkas darba atraktivitāti un klusumu. Tiek meklēti veidi, kā pārplānot telpas, izvēlēties aprīkojumu un organizēt apmeklētāju plūsmu tā, lai pasākumu un piedāvāto pakalpojumu intensitāte un atraktivitāte netraucētu tiem, kas bibliotēkās vēlas piedzīvot mierīgu vidi. Par aktualitāti ir kļuvis klusums kā publisko bibliotēku pakalpojums.

2024.gadā ēkā Cēsu ielā 4 darbu uzsāk Inovāciju kvartāls. Ēkas telpas un infrastruktūru izmanto VIB, ViA, Valmieras Attīstības aģentūra, Vidzemes Plānošanas reģions, LIAA Valmieras pārstāvniecība. Lai nodrošinātu mākslinieciski estētisko, funkcionālo un sociālo prasību kopumu un vides arhitektonisko un ainavisko kvalitāti, plānošanas periodā nepieciešama ārtelpas, koplietošanas telpu un VIB telpu atjaunošana atbilstoši mūsdienīgiem publisko telpu dizaina un funkcionalitātes principiem sadarbībā ar Pašvaldības Teritorijas un pilsētplānošanas nodaļu. Prioritāte – vides pieejamība, funkcionalitāte, sabiedrībai ērta, pieejama un patīkama vide, darbinieku darba vietu pilnveide atbilstoši ergonomikas pamatprincipiem.

Lai arī Bibliotēkas telpas ir labi uzturētas un daļēji tās iespējams pielāgot, tomēr turpmākai Bibliotēkas pakalpojumu attīstībai jāmeklē risinājumi telpu pārveidei un uzlabošanai. Pārmaiņas sabiedrībai nepieciešamajos pakalpojumos un uzvedības modeļos ir straujas. Publiskajai bibliotēkai kā atvērta vietai cilvēku izaugsmei visos vecuma posmos lietotājiem jāpiedāvā jaunas iespējas. Pieaug nepieciešamība pēc ātrām un ērtām telpu pārveides iespējām, kas ir pamats mūsdienīgai telpas funkcionalitātei.

2.3. Tehniskais nodrošinājums

Bibliotēka ir vieta, kur iespējams izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (turpmāk – IKT) bez maksas, un daļai sabiedrības tā ir vieta, kur apgūt IKT izmantošanu, saņemt digitālo atbalstu un izmantot Bibliotēkas abonētās datubāzes. Sniedzot pieeju internetam, datoriem un citām IKT, Bibliotēka nodrošina visām sabiedrības grupām e-pakalpojumu pieejamību un iespēju komunicēt ar valsts un Pašvaldības institūcijām, kā arī nodrošina vispārēju pieeju izglītības, kultūras, informācijas un izklaides vajadzību nodrošināšanai.

Viens no Bibliotēkas darba virzieniem ir izpratnes un zināšanu veicināšana par drošticamas informācijas nozīmi, kā arī digitālās plaisas mazināšana sabiedrībā. Bibliotēkas IKT nodrošinājums ļauj īstenot skolēnu grupu medijpratības un informācijpratības nodarbības, senioru un citu mērķgrupu datorprasmju nodarbības, individuālu digitālo atbalstu un konsultācijas, Filiālbibliotēku, izglītības iestāžu bibliotekāru un Pašvaldības iestāžu darbinieku apmācības. Bibliotēkas lietotājiem ir pieejami kopēšanas, drukāšanas, laminēšanas, brošēšanas, iesiešanas un skenēšanas pakalpojumi.

Katru gadu tiek veikti ieguldījumi Bibliotēkas IKT uzturēšanā un attīstībā. Lietotājiem ir pieejami datori, kas izvietoti gan Pieaugušo apkalpošanas nodaļā, gan Bērnu apkalpošanas nodaļā. Lietotāju apmācību organizēšanai, mācību nodarbībām skolēniem un citām mērķauditorijām un attālināto pakalpojumu sniegšanai pieejami portatīvie datori, planšetdatori, viedtālruni un perifērijas ierīces portatīvo datoru izmantošanai.

Semināru telpas un lieltelpas ir aprīkotas ar IKT tehniku, kas ļauj nodrošināt dažāda formāta pasākumu norisi – projektori, ekrāni, interaktīvais ekrāns. Bērnu apkalpošanas nodaļā ir iespēja spēlēt Xbox spēles. Publicitātes materiālu sagatavošanai un novadpētniecības materiālu digitālajai apstrādei pieejama foto tehnika, mikrofons, dokumentu skeneris. Sadarbība ar ViA dod

iespēju izmantot arī augstskolas IKT resursus.

Kopš 2021.gada apmeklētājiem ir iespēja izmantot grāmatu, žurnālu un CD nodošanas kasti, bet 2022.gadā ir uzstādīts arī grāmatu pakomāts bibliotēkas grāmatu un citu iespieddarbu saņemšanai. Iekārtas ļauj gan saņemt, gan atgriezt Bibliotēkas materiālus 24 stundas diennaktī.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu, Bibliotēkai ir nepieciešams atbilstošs IKT nodrošinājums un tā uzturēšana, regulāra atjaunošana, inovatīvu risinājumu ieviešana un drošības pārvaldība sadarbībā ar Pašvaldības Informācijas tehnoloģiju centru.

2.4. Pakalpojumi

Bibliotēka nodrošina kultūras, informācijas, mācību un brīvā laika pavadīšanas iespējas ikvienam. Tās bezmaksas pakalpojumi atbalsta vārda brīvību, sekmē aktīvu pilsonisko līdzdalību un vietējās kopienas un globālās kopības izjūtu. Bibliotēka regulāri paplašina un dažādo savu pakalpojumu klāstu atbilstoši lietotāju vajadzībām. Paralēli klātienē pakalpojumiem tiek attīstīti pakalpojumi, kas ļauj izmantot Bibliotēku ārpus tās darba laika un telpām, – iespēja attālināti reģistrēties par Bibliotēkas lietotāju, izmantot Katalogu un tā lietotāja konta priekšrocības, VIB abonētās datubāzes un Bibliotēkas digitālo Novadpētniecības platformu.

Universāls informācijas nesēju krājums un citi informācijas resursi. Bibliotēkas krājums ir Bibliotēkā esošo informācijas nesēju kopums, kas tiek veidots sadarbībā ar ViA bibliotēku. Krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši nozares normatīvajiem aktiem, administratīvās teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un iedzīvotāju interesēm.

Bibliotēka veicina rakstpratību un kultūrvides attīstību, sniedz atbalstu pētniecībai, izglītībai un vietējai uzņēmējdarbībai, sekmē aktīvu pilsonisko līdzdalību, atbalsta kvalitatīvu un daudzveidīgu atpūtu un saturīgas izklaides iespējas, nodrošinot apmeklētājiem vienlīdzīgu pieeju materiāliem par dažādām jomām vairākās valodās.

Bibliotēkas krājums tiek komplektēts saskaņā ar dokumentu "Valmieras bibliotēkas krājuma komplektēšanas politika 2024.-2030.gadam". Bibliotēkas krājumu veido: iespieddarbi – grāmatas, periodiskie izdevumi un kartes; tiešsaistes abonētās datubāzes; audiovizuālo informācijas nesēju kolekcija – mākslas filmas, dokumentālās filmas, teātra izrāžu ieraksti, animācijas filmas, audiogrāmatas, mūzikas ierakstu CD; citi informācijas resursi un informācijas nesēji (nepublicētie materiāli, galda spēles u.c.).

Krājuma kvalitāti nodrošina sistēmisks darbs – regulāra jaunieguvumu komplektēšana, agrāk izdoto iespieddarbu piekomplektēšana un juridisko un privātpersonu dāvinājumu izvērtēšana saskaņā, kā arī novecojušu un nolietotu informācijas nesēju izslēgšana no krājuma. Krājumā tiek ietverti tikai Bibliotēkas vajadzībām atbilstoši un nepieciešami informācijas nesēji.

"Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums" (EUR)

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	25 366	31 086	31 417
<i>t. sk. grāmatām</i>	20 919	24 364	23 759
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	5 228	6 528	6 735
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	4 417	4 113	5 702

Finansējums krājumam uz 1 iedzīvotāju pilsētā	1,11	1,26	1,28
---	------	------	------

“Krājuma rādītāji” (eksemplāri)

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	4 150	4 543	4 222
<i>t. sk. grāmatas</i>	2 067	2 350	2 180
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	345	333	325
<i>t. sk. bērniem</i>	735	924	808
Izslēgtie dokumenti	2 961	4 153	5 902
Krājuma kopskaits	83 937	84 326	82 648
Grāmatu krājuma apgrozība	0,8	0,9	1
Periodisko izdevumu apgrozība	0,2	2,8	5,3
SBA (no citām bibliotēkām saņemto/ nosūtīto dokumentu skaits)	49/385	98/628	157/764

Krājums tiek popularizēts, izmantojot dažādas formas (izstādes, informācijas atspoguļošana Bibliotēkas tīmekļa vietnē biblioteka.valmiera.lv un sociālajos medijos, ikmēneša jauno grāmatu sarakstu publicēšana un nosūtīšana uz e-pastiem pēc lietotāju pieprasījuma) un organizējot lasīšanas veicināšanas, mūžizglītības aktivitātes un citas tematiskas norises.

Bibliotēkas lietotājiem tiek nodrošināta iespēja izmantot SBA. Tā ir bibliotēku sadarbības forma, kuras ietvaros pēc bibliotēkas lietotāju pieprasījuma ikviena bibliotēka uz laiku saņem no citas bibliotēkas vai izsniedz citai bibliotēkai iespieddarbus vai dokumentus, kas nav konkrētās bibliotēkas krājumā.

Katalogs. Kā Bibliotēkas automatizācijas risinājums tiek izmantota bibliotēku informācijas sistēma ALISE (turpmāk – BIS ALISE). VIB kopīgi izmanto un uztur vienu BIS ALISE instanci. Kopš 2006.gada, kad pilnībā tika pabeigta Bibliotēkas krājuma rekatalogizācija, visi Bibliotēkas darba procesi tiek veikti automatizēti.

Bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka veido un uztur Katalogu Filiālbibliotēkām un izglītības iestāžu bibliotēkām, un tajā tiek iekļauta informācija par visu reģiona bibliotēku krājumiem. Katalogā tiek atspoguļoti arī ViA resursi.

Pēc 2021.gada ATR, kad Valmieras novadam pievienojās bijušā Strenču novada teritorijas, Bibliotēkai palielinājās metodiskā pārraudzībā esošo bibliotēku skaits, klāt nākot Strenču apvienības 5 publiskajām bibliotēkām un 2 skolu bibliotēkām, kuru krājumi bija atspoguļoti Valkas un Smiltenes novada bibliotēku kopkatalogā. Lai risinātu situāciju, ka Bibliotēkas Filiālbibliotēkām jāstrādā divos dažādos katalogos, 2023.gadā Bibliotēka iniciēja un sadarbībā ar BIS ALISE izstrādātāju “Tietoevry Latvija” īstenoja pilotprojektu par bijušā Strenču novada bibliotēku krājumu datu pārceļšanu no Valkas un Smiltenes novada bibliotēku kopkataloga uz Katalogu, veicot apmēram 24 000 eksemplāru ziņu pārvešanu.

Pieeja publiskajiem datoriem un interneta izmantošana. Uzziņas un konsultācijas. Viens no Bibliotēkas apmeklējuma iemesliem ir iespēja izmantot datorus saziņai ar valsti un

Pašvaldību, saņemot bibliotekāra atbalstu un konsultāciju par e-pakalpojumiem. Latvijas bibliotēku statistika liecina par datorlietotāju skaita samazināšanos, jo liela Latvijas iedzīvotāju daļa ir nodrošināta ar viedierīcēm un pieeju internetam, bet interneta izmantošana Bibliotēkā ir ieguvusi jaunu aktualitāti. Iedzīvotāji novērtē Bibliotēku kā drošu vidi, kurā apmācīts bibliotekārs var sniegt atbalstu valsts un Pašvaldības attālināto pakalpojumu izmantošanā, kā arī citu e-resursu lietošanā un konsultēt informācijpratības un medijpratības jautājumos.

Uzziņu darbs ir vērst uz atbalstu iedzīvotājiem formālās un neformālās izglītības procesā, kā arī hobiju un interešu veicināšanu un balstās uz Bibliotēkā pieejamiem resursiem. Bibliotēkas uzziņu darba princips – lietotāja iesaiste informācijas meklēšanas procesā, veicinot medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes un apmācot turpmāk izmantot drošicamus informācijas resursus patstāvīgi.

2023.gadā veiktās lietotāju anketēšanas rezultāti rāda, ka 32% respondentu Bibliotēku izmanto informācijas ieguvei un uzziņām, bet 15% no aptaujātajiem norāda, ka izmanto Bibliotēkas pakalpojumus dzīves situāciju risināšanai. Aptaujas dalībnieki pozitīvi novērtējuši apkalpošanas kvalitāti, norādot, ka saņem atbildes uz saviem jautājumiem, kā arī konsultācijas un praktisku palīdzību (vidējais vērtējums 3,9 punkti no 4). Laipnā un pretimnākošā attieksme iedrošina un rada pozitīvu un patīkamu vidi Bibliotēkā.

Bibliotēkas abonētie elektroniskie resursi, datubāzes. Sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru (turpmāk – KISC) un LNB programmas “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” ietvaros tiek abonētas datubāzes Letonika, Nozare.lv, Lursoft Laikrakstu bibliotēka (News), LETA arhīvs, Britannica Online Library Edition. Nozīmīgs solis sperts krājuma attīstībā, risinot daiļliteratūras pieprasījumu svešvalodās. Kopš 2018.gada tiek abonēta e-grāmatu kolekcija svešvalodās EBSCO eBook Public Library Collection. Sadarbībā ar ViA bibliotēku lietotājiem pieejamas arī akadēmiskās datubāzes EBSCO Host, Science Direct, Scopus, Web of Science. Datubāzes Letonika, Britannica, EBSCO eBook Public Library Collection pieejamas arī attālināti. Bibliotēka nodrošina lietotājiem konsultācijas par elektroniskajiem resursiem un datubāzēm. Datubāžu un elektronisko resursu popularizēšana tiek iekļauta dažādu mācību nodarbību saturā.

3td e-GRĀMATU bibliotēka. Kopš 2015.gada Bibliotēka ir veltījusi īpašu uzmanību projektiem un aktivitātēm, kas saistīti ar e-grāmatu pieejamību. Pēc EIFL Publisko bibliotēku inovāciju programmas projekta jauniešiem “Read and get followers” (“Lasi un tev sekos”) īstenošanas Bibliotēka ir iniciējusi un piedalījies nozares aktivitātēs, lai sekmētu e-grāmatu latviešu valodā pieejamību visās Latvijas publiskajās bibliotēkās. Sadarbībā ar KISC, “Tietoevry Latvija” un “Apgāds Zvaigzne ABC” Bibliotēka ir ieguldījusi nozīmīgu darbu 3td.lv e-GRĀMATU bibliotēkas platformas tapšanā, kā rezultātā kopš 2019.gada visiem Latvijas publisko bibliotēku lietotājiem ir iespēja bez maksas lasīt e-grāmatas. Rezultātā piecu gadu laikā kopš 3td e-GRĀMATU bibliotēkas darbības sākuma pakalpojumu kopumā izmantojuši 20 000 lietotāji, kas reģistrējušies 3td.lv un lasa e-grāmatas latviešu valodā visā pasaulē.

Tematiskās norises un izglītojošā darbība. Bibliotēka organizē pasākumus, lekcijas, seminārus, grāmatu, mākslas un citas izstādes, radošās darbnīcas, pārgājienus un izzinošas ekskursijas ar mērķi veicināt sabiedrības zināšanas par kultūru, informācijpratību un medijpratību un veidot daudzveidīgu un iekļaujošu Latvijas kultūrtelpu. Bibliotēkas mērķis ir radīt un attīstīt lietotājos prasmi apzināto kultūras mantojuma resursu pārnesei zināšanās. Bibliotēkas izglītojošā darbība tiek īstenota sadarbībā ar Pašvaldības izglītības pārvaldi, izglītības iestādēm, citām institūcijām un NVO. Bibliotēka piedāvā izglītojošas nodarbības dažādām mērķgrupām – pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem, skolēniem, jauniešiem, ekonomiski aktīviem

iedzīvotājiem un senioriem.

Bibliotēkas izglītojošās nodarbības skolēniem ir paredzētas visām vecuma grupām, un to saturs regulāri tiek atjaunots sadarbībā ar izglītības iestādēm, atbilstoši skolēnu mācību vajadzībām, balstoties kompetenču pieejas un caurviju prasmju attīstīšanas principos. Nozīmīga bibliotēkas izglītojošā darbība tiek veikta literatūras popularizēšanā, rakstpratības un lasītprieka veicināšanā, iesaistot bērnus, jauniešus un vecākus dažādās lasīšanas veicināšanas programmās – “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Zvirbulēna vasaras grāmatu grozs”, “Mana grāmatu karaliene” u.c. Regulāri tiek apzinātas mērķgrupu vajadzības. Katru gadu Bibliotēka atjauno un piedāvā mācību nodarbību programmas izglītības iestāžu audzēkņu visām vecuma grupām, kas sniedz zināšanas par informācijpratību, medijpratību un kritisko domāšanu.

Bibliotēka veiksmīgi īsteno ģimenes bibliotēkas konceptu, piedāvājot drošu un radošu vidi gan bērniem un jauniešiem individuāli, gan ģimenēm, tematiskas norises, izglītojošas aktivitātes un iespēju izmantot Bibliotēkas telpas un resursus kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai. Bibliotēka īsteno aktivitātes pilsētvidē un piedalās arī citu organizāciju pasākumos.

Bibliotēka regulāri pilnveido pakalpojumus dažādām mērķauditorijām. Kopš 2016.gada Bibliotēkā darbojas jauniešu domubiedru grupa “VIBJO Sudraba ZIRG’s”, kas kā brīvprātīgie eksperti piedalās Bibliotēkas darbā, popularizējot VIB pakalpojumus un iesaistot vienaudžus aktivitātēs, plānojot un organizējot saturiski kvalitatīvus un atraktīvus pasākumus visu vecumu Bibliotēkas apmeklētājiem.

Bibliotēka regulāri pilnveido izglītošanās piedāvājumu arī pieaugušajiem. Tiek veidotas radošas un interaktīvas norises pieaugušajiem ar nolūku uzturēt tradicionālās un veicināt laikmetīgās kultūras izpratni, attīstīt dažādas prasmes un iedrošināt uz pārmaiņām. Nozīmīga darba daļa ir digitālais atbalsts un informācijpratības un medijpratības aktivitātes pieaugušajiem, īpašu uzmanību pievēršot senioru auditorijai. Bibliotēka īsteno divas licencētas neformālās izglītības programmas “Radošā rakstīšana” un “Lasīšana kopā ar suni: ievads patstāvīgu kanisterapijas nodarbību sagatavošanā ar suni – terapeitu”.

Novadpētniecība. Novadpētniecības krājumā Bibliotēka komplektē iespiestos izdevumus, kas saistīti ar Valmieras novada vēsturi, kultūru, kultūrvēsturi, personībām, mākslu, uzņēmējdarbību, tradicionālo kultūru un nemateriālo kultūras mantojumu. Bibliotēka paralēli Valmieras muzejam un novada muzejiem, bet nedublējot to aktivitātes, saglabā kultūrvēsturisko mantojumu, veicina pilsētas un novada atpazīstamību, kā arī nodrošina informācijas pieejamību par vietējās kultūras sasniegumiem, izmantojot dažādas formas: izstādes, atmiņu vakarus, stāstu vākšanu un stāstīšanu.

Bibliotēka ir UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (turpmāk – UNESCO LNK) tīkla “Stāstu bibliotēkas” dalībniece, tā nodrošina stāstīšanas prasmju veicināšanas un stāstu vākšanas pasākumus vietējā kopienā, kas stiprina tās identitāti, veicina vietējā kultūras mantojuma apzinātu pārmantošanu un popularizēšanu, aktualizē atbalstu dzimtu pētniecībā.

Attīstot jaunas sadarbības formas starp organizācijām, daļa Bibliotēkas novadpētniecības pasākumu tiek plānoti sadarbībā ar Valmieras muzeju un Valmieras zonālo valsts arhīvu. Stāstniecība veicina vietējo kopienu aktīvo iedzīvotāju iesaisti kultūras un pilsoniskās sabiedrības procesos.

Bibliotēka uztur un attīsta Bibliotēkas digitālo Novadpētniecības platformu, kas ir integrēta Bibliotēkas tīmekļa vietnē biblioteka.valmiera.lv/lv/novadpetnieciba/. Platformā ir 12 galvenie tematiskie bloki: Novadnieki; Valmiera; Valmieras novads; Dzimtu pētniecība; Nepublicētie

materiāli un rokraksti; Bibliotēkas vēsture; Valoda, Folkloras, Etnogrāfija; Stāstu bibliotēka; Tautas grāmatu plaukts; Brāļu draudze novadā; Valmieras muzejs raksta; Novapētniecības konkursi. Platformā materiālus aktīvi pievieno arī Filiālbibliotēkas, Valmieras muzejs un citi sadarbības partneri.

Bibliotēkai ir noslēgtas vienošanās ar Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūtu (turpmāk – LU LFMI) par sadarbību autobiogrāfiju krājumu izveidē Latviešu folkloras krātuves digitālajā arhīvā garamantas.lv un ar Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūtu par vietvārdu datubāzes vietvardi.lu.lv papildināšanu. Bibliotēku ieguldījums ir nozīmīgs latviešu valodas daudzveidīgo izlokšņu un dialektu, kā arī vietu vēstures un kultūras saglabāšanā.

Būtiska novadpētniecības darba daļa ir materiālu saglabāšana digitālā formātā un to pieejamības nodrošināšana. Sadarbībā ar LNB uzsākts darbs Digitālās bibliotēkas satura papildināšanai. LNB apvieno digitālo saturu Digitālajā bibliotēkā un pārvalda Digitālā kultūras mantojuma platformu. Bibliotēka sagatavo, apstrādā un pievieno Digitālajā bibliotēkā Valmieras novadam nozīmīgus digitālos materiālus (foto, dokumentus, tekstus). Bibliotēka ir oriģināla glabātājs, atlasa digitalizējamus materiālus, rūpējas par digitalizācijas kvalitāti, veido metadatus un vienojas ar autoru par piekļuvi darbam Digitālajā bibliotēkā.

Valsts un Pašvaldības pakalpojumi. Pēc ATR Filiālbibliotēkās darbojas KAP, bet kopš 2024.gada marta 12 Filiālbibliotēkās – VPVKAC, nodrošinot valsts un Pašvaldības pakalpojumu pieteikšanas iespēju tuvāk dzīvesvietai. VPVKAC iedzīvotājs patstāvīgi vai ar darbinieka palīdzību var pieteikt visus portālā Latvija.lv pieejamos e-pakalpojumus, atsevišķus valsts un Pašvaldības pakalpojumus var pieteikt papīra formā. Tāpat VPVKAC izveidotas klienta darba vietas ar pakalpojuma pieteikšanai nepieciešamo tehnoloģisko nodrošinājumu.

Bibliotēka veic KAP un VPVKAC darba koordinēšanu. Lai visos novada pagastos piedāvātu līdzvērtīgu valsts un Pašvaldības pakalpojumu saņemšanas iespēju, Stratēģijas periodā plānota VPVKAC tīkla Valmieras novadā paplašināšana, izveidojot VPVKAC vēl 8 Filiālbibliotēkās.

2.5. Personāls

Bibliotēkā ir 23 štata vietas, no tām 20 ir bibliotekārie darbinieki, kuri nodarbināti lietotāju apkalpošanā, resursu veidošanā un automatizēto darba procesu nodrošināšanā un uzturēšanā. Bibliotēka veido darba vidi, kas sekmē daudzveidību, augstu tiek vērtēta profesionalitāte, dažādas prasmes, elastība, personīgā efektivitāte un komandas darbs. Ikvienam darbiniekam ir vienlīdzīgas iespējas uz izaugsmi.

Bibliotekāri ir aktīvi starpnieki starp lietotājiem un informācijas resursiem. Sabiedrības vajadzību mainība un IKT attīstība izvirza krasu profesionālo prasmju pilnveidošanas nepieciešamību. Kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanas priekšnoteikums ir nepārtraukta bibliotekāru apmācība un tālākizglītība, kas Bibliotēkā tiek nodrošināta. Lai pilnveidotu savas darba prasmes, rastu idejas jaunu pakalpojumu ieviešanā un esošo pakalpojumu attīstībā, aktīvi tiek izmantoti profesionālās pilnveides piedāvājumi nozarē: Bibliotēkas darbinieki apmeklē kursus, seminārus un konferences vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī piedalās pieredzes apmaiņas braucienos un starptautiskos projektos.

Ekonomiskas, politiskas, tehnoloģiskas pārmaiņas, kā arī sabiedrības paradumu maiņa Bibliotēkai un tās darbiniekiem liek pielāgoties un reaģēt uz pārmaiņām, tas pieprasa regulāru tehnisko un konsultatīvo atbalstu Bibliotēkas darbiniekiem un lietotājiem. Lai nodrošinātu

kvalitatīvu un aktuālu resursu piedāvājumu un pakalpojumu tehnoloģisko attīstību, Bibliotēkai būs nepieciešams darbinieks ar padziļinātām zināšanām par IKT.

Viens no veidiem darbinieku labbūtības stiprināšanai ir grupu supervīziju īstenošana organizācijā. Grupu supervīzija ir atbalsta process darba vietā speciālistu grupām, lai risinātu ar darbu saistītus jautājumus, kas svarīgi visiem grupas dalībniekiem, mācītos cits no cita pieredzes, pilnveidotu savu un kopējo Bibliotēkas speciālistu profesionalitāti. Bibliotēkas darbiniekiem īstentās gan administrācijas grupas, gan darbinieku grupu supervīzijas.

Bibliotēkas darbinieku sasniegumi Bibliotēkas, Valmieras novada un bibliotēku nozares attīstībā tiek atzinīgi novērtēti. Olga Kronberga saņēmusi Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu Gada bibliotekārs 2020, izceļot O. Kronbergas ieguldījumu dialoga veidošanā ar sabiedrību par Latvijas publiskajām bibliotēkām kā kopienu, mūžizglītības un digitālā atbalsta centriem un aizrautīgu darbu Bibliotēkas pakalpojumu attīstībā. Daiga Rokpelne 2024.gadā ieguvusi titulu "20 personības 20 gados. Vidzemnieku godināšana 2024" (rīkotāji – Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar Europe Direct Vidzeme centru) par 20 gadu laikā Bibliotēkā un nozarē attīstītām idejām un īstentām iniciatīvām, kā arī ilgtermiņa izaugsmes un attīstības veicināšanā reģionā, valstī un Eiropā.

2.6. Metodiskais un administrējošais darbs

Bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka veic metodisko un konsultatīvo darbu, nodrošinot profesionālo pārraudzību Filiālbibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās, organizējot profesionālās pilnveides pasākumus un veicinot sadarbību starp tām.

Metodiskais darbs tiek veikts 31 Filiālbibliotēkā un 23 izglītības iestāžu bibliotēkās:

- plānojot un organizējot Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku darbinieku profesionālo zināšanu līmeņa paaugstināšanu, organizējot seminārus, kursus un praktiskas nodarbtības un informējot par citām profesionālās pilnveides iespējām;
- sniedzot konsultācijas visās darba jomās: dokumentācijas sakārtošanā, bibliotēku krājumu izvērtēšanā, pakalpojumu nodrošinājumā u.c.;
- veicot jaunu darbinieku atlasu un teorētisku un praktisku apmācību;
- sekmējot Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku tīklošanos un dalību profesionālajās organizācijās;
- nodrošinot Filiālbibliotēku pieejamību klientiem bibliotekāra ilgstošas prombūtnes laikā vai periodos, kad mainās bibliotēkas darbinieki.

Pēc ATR Filiālbibliotēkas tika pievienotas Bibliotēkai kā struktūrvienības, veidojot centralizētu bibliotēku pārvaldības un darba organizācijas modeli. Filiālbibliotēku administrējošo darbu veic Bibliotēka, nodrošinot bibliotekāro un valsts un Pašvaldības pakalpojumu līdzvērtīgu pieejamību Valmieras novadā.

Lai sniegtu atbalstu novada bibliotēkām nozīmīga ir reģiona galvenās bibliotēkas speciālistu profesionalitāte, tāpēc Bibliotēka stiprina savus darbinieku, daudz uzmanības veltot profesionālajai pilnveidei un zināšanu pārnesei. Papildus dalībai LNB un citu bibliotēku piedāvātosursos, semināros, konferencēs, kā arī blakusnozarēs rīkotajās apmācībās, regulāri tiek organizēti profesionāla atbalsta un pieredzes apmaiņas pasākumi.

2.7. Sadarbība

Lai pilnveidotu pakalpojumu klāstu un kvalitāti un efektīvāk izmantotu personāla un finanšu resursus, Bibliotēka plāno un īsteno sadarbību ar citām Pašvaldības iestādēm, valsts

institūcijām, NVO un privāto sektoru.

Ilglaicīgs un nozīmīgākais sadarbības partneris ir ViA, ar kuru kopā tiek uzturēta un attīstīta VIB kā pilsētas un augstskolas apvienotā bibliotēka, sadarbība balstīta uz kopīgām interesēm un vērtībām.

Bibliotēkai prioritāra ir sadarbība ar Pašvaldības Izglītības pārvaldi, veidojot informatīvo plānu novada izglītības iestādēm un kopīgas aktivitātes visām novada izglītības iestādēm, lai nodrošinātu rakstpratības veicināšanas, medijpratības un informācijpratības sistēmisku apmācību īstenošanu visām vecumu grupām. Sadarbībā ar izglītības iestādēm mācību nodarbību programmas piedāvājums tiek atjaunots katram mācību gadam. Bibliotēka sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādēm un sākumskolām nodrošina arī inovatīvu lasīšanas veicināšanas programmu "Ķepu ķepā, roku rokā lasām kopā", kurā skolēniem tiek piedāvāta tematiska lasīšanas nodarbība kopā ar suņiem.

Ilglaicīgi tiek īstenota sadarbība ar Valmieras muzeju un Valmieras zonālo valsts arhīvu, īpašu atzinību jauniešu un profesionāļu vidū izpelņījusies kopīgi izstrādāta izzinošā mācību nodarbība vidusskolēniem "Kā neapjukt informācijas okeānā" (kopš 2024.gada – "Trīs valmierieši"), kas veicina jauniešu izpratni un zināšanas par atmiņas institūciju darbību un pakalpojumiem.

Iesaistoties kultūrvides un pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā, vietējās kopienas attīstībā un starppaaudžu dialoga veidošanā, Bibliotēka sadarbojas ar valsts un Pašvaldības iestādēm, NVO un citām institūcijām – LR Ārlietu ministriju, Eiropas Komisiju, LU LFMI Latviešu folkloras krātuvi, Latviešu valodas aģentūru, UNESCO LNK, Ziemeļu Ministru padomes biroju Latvijā, pašvaldību uzņēmumu SIA "ZAAO", Valmieras Attīstības aģentūru, Valmieras Novada fondu, Valmieras Zonta klubu, Pašvaldības kultūras un izglītības iestādēm.

Lai līdzdarbotos nozares kopējā attīstībā, uzturētu kvalitātes standartus un veicinātu spēcīgas un vienotas bibliotēku telpas veidošanu Latvijā un Eiropā, Bibliotēka sadarbojas ar LR Kultūras ministriju, LNB, Latvijas Bibliotekāru biedrību, KISC, Eiropas starptautisko inovatīvo publisko bibliotēku organizāciju "Public Libraries 2030" ("Publiskās bibliotēkas 2030") (turpmāk – PL2030) un Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona bibliotēku un NVO partnerības tīklu.

Jaunrades veicināšanai Cēsu ielā 4 izveidots Inovāciju kvartāls, kurā sadarbojas ViA, VIB, Valmieras Tehnikums, Valmieras Attīstības aģentūra, LIAA Valmieras biznesa inkubators, Pašvaldība un Vidzemes Plānošanas reģions.

2.8. Starptautiskā sadarbība

Lai veicinātu zināšanas par bibliotēku nozares aktuālajām tendencēm un ieviestu jaunus pakalpojumus Valmieras novada bibliotēkās, Bibliotēka aktīvi iesaistās starptautisku projektu īstenošanā, par kuriem papildu informācija pieejama Bibliotēkas tīmekļa vietnē biblioteka.valmiera.lv/par-mums/projekti.

Kopš 2015.gada Bibliotēka piedalās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona bibliotēku un NVO partnerības tīklā. Dalība tīklā dod iespēju veicināt sabiedrības izpratni par Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) ilgtspējīgas attīstības mērķiem un īstenot aktuālus tematiskus starptautiskus sadarbības pasākumus kopā ar Ziemeļvalstu un Baltijas valstu bibliotēkām un NVO. Bibliotēkas ieguvums ir zināšanu un prasmju apguve, kā arī pieredzes pārņemšana ilgtspējīgas kopienas veidošanai un pieaugušo mūžizglītības pakalpojumu attīstībai Valmierā un novadā.

Ar Nordplus un Erasmus+ finansējumu tiek īstenoti projekti, kas vērsti uz profesionāļu tīklošanos. Tie attīsta bibliotēkas komunikāciju ar klientiem un sadarbības partneriem, iesaista bibliotēkas lietotājus izglītojošās un radošās aktivitātēs un aicina līdzdarboties jaunu pakalpojumu ieviešanā. Nordplus programmas ietvaros 2023.-2024.gadā īstenots projekts "Democratic Library" ("Demokrātiskā bibliotēka"). Tā mērķis ir paplašināt dalībnieku kompetences un zināšanu par vienlīdzīgu pieeju bibliotēkās, izveidot un uzturēt starpvalstu sadarbības tīklu, paplašināt un uzsvērt bibliotēku lomu demokrātijā. Dalība Erasmus+ partnerības pieaugušo izglītībai projektā "Forward Together" ("Kopā tālāk") dod iespēju stiprināt vispārējo pakalpojumu sniedzējus (bibliotekārus, pašvaldību iestādēs strādājošos speciālistus, NVO pārstāvjus), kuri strādā ar cilvēkiem dažādās situācijās.

Bibliotēkas dalība Eiropas Kultūras fonda pilotprojektā "The Europe Challenge 2021" ("Eiropas izaicinājums 2021") deva iespēju sadarbībā ar Filiālbibliotēkām veicināt iedzīvotāju diskusijas par jaunā novada identitāti un sabiedrības līdzdalību. Kopš 2023.gada Bibliotēka piedalās PL2030 finansētā projektā "European Citizen Science" ("Eiropas amatierzinātne"), kura mērķis ir paplašināt un spēcīnāt Eiropas amatierzinātnes sabiedrību, organizējot kapacitātes paaugstināšanas un izpratnes veicināšanas aktivitātes.

Bibliotēku interešu aizstāvība ir svarīgs Bibliotēkas darba virziens. 2023.gadā Bibliotēkas direktora vietniece metodiskajā darbā Olga Kronberga ieguvusi IFLA trenera statusu apmācību kursā "Bibliotēkas pakalpojumu ietekmes mērīšana, novērtēšana un demonstrēšana". 2024.gadā realizētas tiešsaistes apmācības bibliotēku darbiniekiem no Moldovas un Ukrainas, tajās piedalījās nozares profesionāļi no nacionālajām, akadēmiskajām un publiskajām bibliotēkām. Stratēģijas darbības periodā tiek plānots turpināt starptautiskas apmācības par bibliotēku ietekmi.

2023.gadā uzsākta sadarbība ar Ukrainas Mazo pilsētu asociācijas pārstāvniecību Latvijas Republikā (Асоціація малих мист України), kas darbojas Valmierā. Kopīgi īstenotas atbalsta norises Ukrainas iedzīvotājiem.

Bibliotēka darbojas PL2030, kas sadarbojas ar Eiropas Parlamentu, un ir iniciatīvas "Lighthouse Libraries" dalībniece. Piedaloties dažāda līmeņa aktivitātēs Latvijā un ārzemēs, Bibliotēka veicina visu Latvijas bibliotēku atpazīstamību, kā arī stiprina Valmieras novada tēlu un darbinieku profesionālās spējas.

2.9. SVID analīze

Bibliotēkas esošās situācijas stipro un vājo pušu, kā arī iespēju un draudu analīze (SVID) ietver Bibliotēkas administrācijas, darbinieku, lietotāju, sadarbības partneru viedokļus un redzējumu par Bibliotēkas darbību un attīstības iespējām. Dati iegūti darbības gada pārskatu analīzē, Bibliotēkas administrācijas un darbinieku supervīzijas grupu nodarbībās, publisko bibliotēku lietotāju aptaujas rezultātu analīzē, organizētu Filiālbibliotēku darbinieku, iedzīvotāju un sadarbības partneru (skolotāji, izglītības iestāžu bibliotēku bibliotekāri, Pašvaldības un NVO pārstāvji) fokusgrupu diskusijās.

<p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> - Profesionāls, zināšs, pieredzes bagāts, radošs personāls, t.sk. nacionālā līmenī atzīti eksperti - Profesionāla, mērķorientēta bibliotēkas vadība un spēcīgs līderis - Direktors - Paaudžu nomaīņa, nozarē ienākot jauno speciālistu paaudzei 	<p>Vājās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grūti transformēt telpas tā, lai vienlaicīgi varētu nodrošināt interaktīvus pasākumus un klusu mācību vidi - Bibliotēkas telpas rekonstruētas 2007.gadā, nepieciešama
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Darbinieku augstie apkalpošanas standarti, entuziasms un misijas izjūta - Regulāra un mērķtiecīga personāla tālākizglītības nodrošināšana, zināšanu un kompetenču izmantošana pakalpojumu attīstībā - Aktuāls, vispusīgs, visām lietotāju grupām atbilstošs krājums - Pieeja visam novada bibliotēku krājumam, izmantojot Katalogu un SBA - Daudzveidīgs bezmaksas pakalpojumu klāsts, kas regulāri tiek aktualizēts, attīstot inovatīvus pakalpojumus un saglabājot ilgtspējīgas tradīcijas - Centralizēta Filiālbibliotēku tīkla vadība un metodiskais atbalsts - Digitāla kultūras satura radīšana un pieejamības nodrošināšana digitālajā Novadpētniecības platformā un nacionāla līmeņa resursos - Digitālā bibliotēka u.c. - Piemērota infrastruktūra, lai nodrošinātu lietotājiem mācībām, darbam un brīvā laika pavadīšanai atbilstošu, drošu, draudzīgu un demokrātisku vidi - Dalība Inovāciju kvartālā dod iespēju jaunu pakalpojumu un sadarbību attīstīšanai un infrastruktūras sakārtošanai Cēsu ielā 4 - Dalība nacionāla un starptautiska līmeņa projektos un tīklos nodrošina pieredzes apmaiņu, jaunas un inovatīvas aktivitātes, darbinieku profesionālo izaugsmi un motivāciju - Laba reputācija un lokāla, nacionāla un starptautiska atpazīstamība lietotāju un profesionāļu vidū - Sadarbība ar ViA, attīstot VIB un nodrošinot iedzīvotājiem arī akadēmiskās bibliotēkas resursu pieejamību - Sadarbība ar Valmieras novada Izglītības pārvaldi, izglītības iestādēm un to bibliotēkām - Plašs sadarbības tīkls un partnerība vietējā, nacionālā un starptautiskā mērogā - Sistemātisks un pieprasīts lasīšanas un rakstpratības veicināšanas un literatūras popularizēšanas aktivitāšu piedāvājums - Spēja tradicionālo novadpētniecības darbu sasaistīt ar sabiedrības aktualitātēm, iesaisti, līdzdalību, stiprinot sabiedrības izturētspēju - Finansējums nodrošina Bibliotēkas uzturēšanu un attīstību 	<ul style="list-style-type: none"> plānveidīga telpu un infrastruktūras atjaunošana - Aprīkojuma un tehnoloģiju nomaiņas temps apgrūtina inovāciju ieviešanu - Nepietiekams automašīnu stāvvietu skaits pie ēkas Cēsu ielā 4 apgrūtina lietotāju piekļuvi Bibliotēkas pakalpojumiem - Bibliotekāru darba daudzfunkcionalitāte veicina darbinieku izdegšanu - Darbinieku mainība un ilgstošas prombūtnes Bibliotēkā un Filiālbibliotēkās - Liels resursu ieguldījums, apmācot jaunus darbiniekus bez profesionālās kvalifikācijas un darba pieredzes - Zems atalgojums neveicina bibliotekāra profesijas prestižu un jaunu darbinieku piesaisti - Ierobežots finansējums dinamiskākai pakalpojumu un attīstības nodrošināšanai - Trūkst vakance darbiniekam ar atbilstošu IKT kvalifikāciju, lai straujajā digitālās transformācijas laikā sniegtu iedzīvotājiem nepieciešamos digitālā atbalsta pakalpojumus.
<p>Iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehnoloģiju attīstība un jaunu Bibliotēkas pakalpojumu un darba metožu attīstība, izmantojot digitālās vides instrumentus un iespējas - ViA kā sadarbības partnera attīstība veicina VIB attīstību 	<p>Draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekonomiskās situācijas nestabilitāte un izmaksu pieaugums visās darbības jomās - Kvalificēta, motivēta, uz attīstību un izaugsmi vērsta darbaspēka trūkums darba tirgū

<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbība ar Inovāciju kvartāla dalībniekiem tehnoloģisku risinājumu izmantošanai pakalpojumu attīstībā - Aktīva sabiedrības līdzdalība un brīvprātīgo iesaiste Bibliotēkas pakalpojumu un norišu plānošanā un īstenošanā nodrošina pakalpojumu aktualitāti - Jaunais Valmieras novads paplašina iespējas īstenot kopienas saliedēšanās daudzveidīgus pasākumus un projektus - Regulāra nepieciešamība pēc mūžizglītības un drošticamas informācijas, kompetenču pieejā balstīta vispārējā izglītība un nacionālā līmenī aktualizēta rakstpratības nozīme nostiprina Bibliotēkas pakalpojumu nepieciešamību sabiedrībā - Kopējs un visaptverošs publicitātes darbs Valmieras novadā veicina bibliotēku pasākumu popularizēšanu - Nacionāla līmeņa bibliotēku nozares atbalsta aktivitātes un programmas veicina Bibliotēkas krājuma un pakalpojumu attīstību un darbinieku profesionālo pilnveidi - Spēcīgas nacionāla un starptautiska līmeņa profesionālās nozares organizācijas nodrošina bibliotekāru profesionālo pilnveidi un interešu aizstāvību - Sakārtota kultūras nozares pārvaldības sistēma novadā un Kultūras pārvaldes atbalsts un uzticēšanās veicina Bibliotēkas iekļaušanos novada kultūras telpā - Aktīva NVO, lokālu domubiedru grupu un entuziastu darbība Valmierā un novadā paplašina novadpētniecības darba iespējas - Aktīvi iesaistoties kultūras digitālajā transformācijā, bibliotēkas paplašina kultūras pieejamību - Eiropas Savienības (turpmāk - ES) projektu finansējuma pieejamība dod iespēju dinamiskai attīstībai 	<ul style="list-style-type: none"> - Kultūras nozares darbinieku zemo atalgojums valstī negatīvi ietekmē bibliotēku nozares attīstību - Pašvaldības budžeta nepietiekamība Bibliotēkas darbinieku atalgojuma palielināšanai, infrastruktūras attīstībai - Ģeopolitiskā situācija rada nedrošības sajūtu un negatīvi ietekmē pakalpojumu nodrošinājumu un attīstību - Bibliotēkas ierobežotā spēja pielāgoties tehnoloģiju un mākslīga intelekta attīstības tempam - Informācijas pārbagātība un "informācijas burbuļu" veidošanās apgrūrina komunikāciju ar mērķa grupām
--	---

STRATĒGISKĀ DAĻA

3. Bibliotēkas vīzija un stratēģiskie mērķi

3.1. Bibliotēkas vīzija

Bibliotēka ir lokāli, nacionāli un starptautiski atpazīstama lietotāju un profesionāļu vidū ar krājuma kvalitāti, sniegtajiem pakalpojumiem, lietotājiem piedāvātajām iespējām, kompetentiem darbiniekiem un spēju uzdrīkstēties un rīkoties radoši, iesaistoties nacionālos un starptautiskos projektos.

3.2. Bibliotēkas virsmērķis

Bibliotēkas virsmērķis ir bagātināt vietējās kopienas dzīvi Valmierā un Valmieras novadā, veidojot drošu un iekļaujošu demokrātiskas līdzdalības telpu, kas nodrošina bezmaksas pieeju

informācijai, zināšanām, pasaules un vietējam kultūras mantojumam un veicina latviešu valodas, tradicionālās un laikmetīgās kultūras ilgtspējīgu attīstību.

Tas izriet no Valmieras novada kultūras nozares virsmērķa – ar sabiedrības līdzdalību radīts un uzturēts kvalitatīvas kultūras daudzveidīgs piedāvājums, kas nodrošina izcilu kultūras pieredzi, un personības radošuma attīstības un izaugsmes iespējas novada iedzīvotājiem un viesiem un stiprina sabiedrības saliedētības veicināšanu.

Bibliotēka jūtīgi un atsaucīgi uztver un reaģē uz izmaiņām sabiedrības kultūras, izglītības un informacionālajās vajadzībās. Sadarbībā ar ViA bibliotēku veicina vietējās kopienas izaugsmi un saliedētību, nodrošinot kvalitatīvus un lietotājiem aktuālus bezmaksas pakalpojumus.

3.3. Bibliotēkas stratēģiskie mērķi un uzdevumi 2024.-2030.gadam

1. Attīstīt Bibliotēku kā nozīmīgu kultūras, mūžizglītības un sabiedrības saskarsmes centru ar tolerantu, neitrālu, drošu un iekļaujošu vidi, kas veicina mācīšanos, dod publisku piekļuvi informācijai un daudzveidīgiem resursiem, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem pilsoniskai līdzdalībai, dzīves kvalitātes uzlabošanai un izaugsmei, tādējādi atbalstot ANO mērķu sasniegšanu.
2. Veicināt Bibliotēkas krājuma un kolekciju attīstību, atpazīstamību un pieejamību sabiedrībai.
3. Veicināt iedzīvotāju digitālo prasmju attīstību, informācijpratību, medijpratību un pieeju tehnoloģijām, tādējādi mazinot digitālo plaisu un nodrošinot vienlīdzīgu iespēju ikvienam piekļūt valsts un Pašvaldības e-pakalpojumiem, īstenot izglītības, darba, kultūras un izklaides vajadzības.
4. Sadarbībā ar Pašvaldības Izglītības pārvaldi, izglītības iestādēm un izglītības iestāžu bibliotēkām atbalstīt kompetenču pieejā balstīta izglītības modeļa īstenošanu.
5. Sistemātiski īstenot un atbalstīt darbinieku profesionālās pilnveides un labbūtības pasākumus, lai nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību un veicinātu darbinieku apmierinātību ar darba vidi un apstākļiem.
6. Nodrošināt metodisko un konsultatīvo atbalstu aktuālu, kvalitatīvu un līdzvērtīgu bibliotekāro pakalpojumu attīstībai Filiālbibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās.
7. Koordinēt KAP un VPKAC darbību Filiālbibliotēkās, nodrošinot publisko valsts un Pašvaldības pakalpojumu pieejamību tuvāk dzīvesvietai

4. Rīcības plāns

Mērķis	Uzdevumi	Izpildes laiks	Finansējums
<p>M. 1. Attīstīt Bibliotēku kā nozīmīgu kultūras, mūzikas un sabiedrības saskarsmes centru ar tolerantu, neitrālu, drošu un iekļaujošu vidi, kas veicina mācīšanos, dod publisku piekļuvi informācijai un daudzveidīgiem resursiem, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem pilsoniskai līdzdalībai, dzīves kvalitātes uzlabošanai un izaugsmei, tādējādi atbalstot ANO mērķu sasniegšanu.</p>			
<p>M. 1.1.</p>	<p>Attīstīt Bibliotēku kā sadarbības platformu dažādām kultūras, izglītošām, izziņošanām un radošām norisēm.</p> <p>Izzinot iedzīvotāju intereses un vajadzības, piedāvāt tematiskas norises dažādām mērķauditorijām, dot iespēju iedzīvotājiem īstenot savas radošas, izglītojošas un pilsoniskās iniciatīvas un iesaistīt ģimenes kopīgās brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Valsts un Pašvaldības finansējums, ViA, LNB, LNB Atbalsta biedrība, Valsts kultūrkapitāla fonds (turpmāk - VKKF), LU LfMI Latviešu folkloras krātuve, UNESCO LNK, projektu finansējums</p>
<p>M.1.1.1.</p>	<p>Popularizēt literatūru, veicināt rakstpratību un iesaistīties Eiropas un valsts mēroga lasīšanas veicināšanas programmās.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Valsts un Pašvaldības, LNB, LNB Atbalsta biedrība, VKKF</p>

M.1.1.2.	<p>Veicināt līdzdalību kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā, pētniecībā, saglabāšanā un izmantošanā.</p> <p>Pilnveidot novadpētniecības darbu, piedalīties kultūras mantojuma digitalizācijā un veicināt tā pieejamību sabiedrībai.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības un valsts finansējums, ViA, LNB, LU LFMI Latviešu folkloras krātuve, projektu finansējums
M.1.1.3.	<p>Veicināt stāstniecību kā nozīmīgu nemateriālo kultūras mantojuma daļu vietējo kopienu stiprināšanai.</p> <p>Turpināt dalību UNESCO Stāstu bibliotēku tīklā.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības un valsts finansējums, projektu finansējums, UNESCO LNK
M.1.1.4.	<p>Nodrošināt mūzizglītības iespējas vietējām kopienām, pilnveidot informācijpratības un medijpratības programmu piedāvājumu pieaugušajiem un senioriem.</p> <p>Turpināt piedāvāt licencētas neformālās izglītības programmas pieaugušajiem.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.5.	<p>Pilnveidot attālināto pakalpojumu klāstu.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.6.	<p>Piedāvāt ģimenēm kopīgā laika pavadīšanas aktivitātes.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.7.	<p>Pilnveidot Bibliotēkas un Filialbibliotēku pasākumu un norišu vienotu un koordinētu īstenošanu.</p>	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums

M.1.1.8.	Turpināt attīstīt Bibliotēkas komunikāciju ar sabiedrību dažādos saziņas kanālos.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.9.	Ar dažādu metožu palīdzību izziņāt iedzīvotāju vajadzības un intereses, veicināt līdzdalību Bibliotēkas pakalpojumu un norišu īstenošanā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.10.	Popularizēt zinātni un veicināt sabiedrības iesaisti amatierzinātnes kustībā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, PL2030, projektu finansējums
M.1.1.11.	Nodrošināt ES informācijas punkta darbību Valmierā. Informēt sabiedrību par ES darbības jomām un veicināt pilsonisko līdzdalību. Turpināt sadarbību ar dažādām interešu grupām un NVO, veicinot iedzīvotāju iniciatīvas un līdzdalību.	2024 - 2030 2024 - 2030	Ārlietu ministrija, projektu finansējums Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.1.12.	Turpināt dalību PL2030 un Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona bibliotēku un NVO partnerības tīklā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, PL2030, Eiropas Kultūras fonda, Nordplus Erasmus+ projektu finansējums
M.1.2.	Pilnveidot Bibliotēkas interjeru saskaņā ar funkcionāliem uzdevumiem, lietotāju vajadzībām un ergonomikas un vides pieejamības prasībām atbilstoši mūsdienu publisko telpu dizaina aktualitātēm.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, projektu finansējums

M. 2. Veicināt Bibliotēkas krājuma un kolekciju attīstību, atpazīstamību un pieejamību sabiedrībai.			
M.2.1.	Attīstīt un popularizēt krājumu, ievērojot universāla krājuma attīstības principus.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, LNB, dāvinājumi, projektu finansējums
M.2.1.1.	Sistemātiski papildināt krājumu formālās un neformālās izglītības un novadpētniecības atbalstam ar jauniem izdevumiem un citiem aktuāliem informācijas nesējiem un datubāzēm, t. sk. arī svešvalodās.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, LNB, dāvinājumi, projektu finansējums
M.2.1.2.	Sistemātiski papildināt krājumu ar jauniem daiļliterāras un interešu literatūras izdevumiem un citiem informācijas nesējiem un periodiskajiem izdevumiem, t. sk. arī svešvalodās.	2024 - 2030	Valsts un Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, dāvinājumi, projektu finansējums
M.2.1.3.	Sadarbībā ar ViA bibliotēku nodrošināt informācijas resursus izglītības un pētniecības procesam, atbalstīt zinātnisko darbību un tās rezultātu pieejamību.	2024 - 2030	Valsts un Pašvaldības finansējums, ViA, projektu finansējums
M.2.1.4.	Attīstīt mūsdienīgus, radošus krājuma popularizēšanas pasākumus.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.2.2.	Veidot, saglabāt un popularizēt darba virzieniem atbilstošas fizisko un digitālo materiālu kolekcijas. Nodrošināt to pieejamību sabiedrībai.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums

<p>M. 3 Veicināt iedzīvotāju digitālo prasmju attīstību, informācijpratību, medijpratību un pieeju tehnoloģijām, tādējādi mazinot digitālo plaisu un nodrošinot vienlīdzīgu iespēju ikvienam piekļūt valsts un Pašvaldības e-pakalpojumiem, īstenot izglītības, darba, kultūras un izklaides vajadzības.</p>			
<p>M.3.1.</p>	<p>Veicināt sabiedrības digitālo prasmju attīstību un sniegt atbalstu iedzīvotājiem e-pakalpojumu izmantošanā.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Pašvaldības finansējums, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk - VARAM), KISC, projektu finansējums</p>
<p>M.3.2.</p>	<p>Veicināt iedzīvotāju medijpratības un informācijpratības zināšanu attīstību, piedāvājot izglītojošas nodarbības un nodrošinot individuālās konsultācijas.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Pašvaldības finansējums, ViA, VARAM, KISC, projektu finansējums</p>
<p>M. 3.3.</p>	<p>Regulāri atjaunot Bibliotēkas tehnoloģisko nodrošinājumu un ieviest jaunus IKT risinājumus.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, projektu finansējums</p>
<p>M. 4 Sadarbībā ar Pašvaldības Izglītības pārvaldi, izglītības iestādēm un izglītības iestāžu bibliotēkām atbalstīt kompetenču pieejā balstīta izglītības modeļa īstenošanu.</p>			
<p>M.4.1.</p>	<p>Īstenot informācijas apmaiņu un kopīgas aktivitātes ar Pašvaldības Izglītības pārvaldi un izglītības iestādēm, t.sk. pirmsskolas izglītības iestādēm.</p>	<p>2024 - 2030</p>	<p>Pašvaldības finansējums, projektu finansējums</p>

M.4.2.	Nodrošināt piedāvājumu atbilstoši katrai vecuma grupai, ietverot rakstpratības veicināšanas, medijpratības un informācijpratības norises, īpašu uzmanību pievēršot bērnu un jauniešu auditorijai.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, projektu finansējums
M.4.3.	Veidot daudzveidīgu resursu un programmu klāstu, lai papildinātu bērnu un jauniešu skolā iegūtās zināšanas, paplašinātu socializācijas iespējas un sniegtu atbalstu vecākiem, pedagogiem un aprūpētājiem, kas iesaistīti bērnu attīstībā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, projektu finansējums
M. 5. Sistemātiski īstenot un atbalstīt darbinieku profesionālās pilnveides un labbūtnības pasākumus, lai nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību un veicinātu darbinieku apmierinātību ar darba vidi un apstākļiem.			
M.5.1.	Regulāri pilnveidot Bibliotēkas darbinieku kvalifikāciju, sekmēt jaunu prasmju apguvi un personisko izaugsmi, apmeklējot dažādus profesionālās pilnveides pasākumus.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, LNB, projektu finansējums
M.5.2.	Piedalīties nacionālos un starptautiskos profesionālajos tīklos un organizācijās. Stiprināt darbinieku kompetences, īstenojot starptautisku sadarbību un kopīgas aktivitātes ar bibliotēkām reģionā, Latvijā un ārvalstīs.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums, KISC, LNB
M.5.3.	Veikt regulāru Bibliotēkas darbinieku apmierinātības un labbūtnības izvērtējumu un analīzi.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums

M.5.4.	Nodrošināt un uzturēt ergonomisku un drošu darba vidi un apstākļus darbiniekiem.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.5.5.	Veicināt Bibliotēkas darbinieku fizisko, mentālo un sociālo labbūrību darba vidē, īstenojot saliedēšanās, atbalsta un komandas stiprināšanas pasākumus.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M. 6. Nodrošināt metodisko un konsultatīvo atbalstu aktuālu, kvalitatīvu un līdzvērtīgu bibliotekāro pakalpojumu attīstībai Filiālbibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās.			
M.6.1.	Uzturēt Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku vienoto lasītāju reģistru un nodrošināt pilnīgu un kvalitatīvu bibliotēku krājumu atspoguļojumu Katalogā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums
M.6.2.	Konsultēt par darbu ar krājumu un Katalogu un veikt krājumu inventarizācijas.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums
M.6.3.	Nodrošināt regulāru, darba specifikai atbilstošu metodisko atbalstu un profesionālo pilnveidi Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku darbiniekiem.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.6.4.	Sadarboties ar kultūras organizācijām, NVO un citām institūcijām bibliotēku un starpdisciplināru pasākumu īstenošanā.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.6.5.	Koordinēt un atbalstīt Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku iesaistīšanos nacionālos un starptautiskos projektos.	2024 - 2030	Pašvaldības un valsts finansējums, LNB, KISC, projektu finansējums

M.6.6.	Apkopot un analizēt darba rādītājus. Pārraudzīt Latvijas Kultūras datu portāla ievadītās informācijas precizitāti.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums
M. 7. Koordinēt KAP un VPVKAC darbību Filialbibliotēkās, nodrošinot publisko valsts un Pašvaldības pakalpojumu pieejamību tuvāk dzīvesvietai.			
M.7.1.	KAP Filialbibliotēkās darba uzraudzība, saziņa ar atbildīgajiem Pašvaldības speciālistiem.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums
M.7.2.	VPVKAC Filialbibliotēkās darba uzraudzība, darba rādītāju analīze, saziņa ar atbildīgajiem Pašvaldības speciālistiem.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, VARAM, projektu finansējums
M.7.3.	Darbs VPVKAC tīkla paplašināšanai Filialbibliotēkās.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, VARAM, projektu finansējums
M.7.4.	Konsultatīvs atbalsts un profesionālās pilnveides nodrošināšana KAP un VPVKAC darbiniekiem valsts un Pašvaldības pakalpojumu sniegšanai.	2024 - 2030	Pašvaldības finansējums, VARAM, projektu finansējums

5. Īstenošanas un uzraudzības kārtība

Monitorings ir uzraudzīšanas un analizēšanas sistēma, kas izveidota, lai apkopotu informāciju par esošo situāciju un izmaiņām saistībā ar Stratēģijā noteikto. Monitorings nepieciešams, lai pārliecinātos, ka faktiskā aktivitāšu norise atbilst plānotajam.

Monitorings sastāv no sekojošām sadaļām:

- Pārskats par periodā paveikto;
- Statistisko rādītāju analīze;
- Pašreizējās situācijas izvērtējums;
- Sasniegto rezultātīvo rādītāju salīdzinājums ar plānoto.

Stratēģijas izvērtēšanā tiek izmantoti šādi kvantitatīvi rādītāji, kas sasniegti Stratēģijas darbības periodā:

- Bibliotēkas lietotāju skaits;
- Bibliotēkas krājuma dinamika;
- Bibliotēkas apmeklējums un izsniegums;
- Bibliotēkas organizēto norišu skaits;
- Attālināto pakalpojumu lietotāju un izmantojumu skaits;
- Pašvaldības Izglītības pārvaldē licencētu neformālās izglītības programmu skaits;
- Materiālās un tehniskās bāzes atjaunošanu raksturojoši dati un finansējuma dinamika;
- Iesniegto un īstenoto projektu skaits;
- Dalība nacionālos un starptautiskos pasākumos, projektos un tīklos;
- Bibliotēkas sasniegumi nacionālā un starptautiskā līmenī;
- Filiālbibliotēku un izglītības iestāžu bibliotēku darbinieku konsultāciju skaits, krājumu izvērtēšanas un krājumu inventarizāciju skaits;
- Semināru, apmācību un profesionālās pilnveides braucienu skaits Filiālbibliotēkām un izglītības iestāžu bibliotēkām;

Kvalitatīvie rādītāji:

- Bibliotēkas apmeklētāju sniegtais vērtējums aptaujās un fokusgrupās;
- Dažādu mērķauditoriju pozitīvs vērtējums par Bibliotēkas piedāvājumu;
- Definēti Bibliotēkas nozīmīgākie pasākumi, nodrošināta to ilgtspēja;
- Bibliotēkas atpazīstamība nacionāli un starptautiski;
- Inovatīvu pakalpojumu ieviešana Bibliotēkā.

5.1. Stratēģijas izpildes rezultatīvie rādītāji

GALVENIE SASNIEDZAMIE RĀDĪTĀJI		
Darbības rādītāji	2023.gads	2030.gads
Bibliotēkas lietotāju skaits	5 827	Palielinās, +5%
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	70 285	Palielinās, +5%
Virtuālais apmeklējums	447 033	Palielinās, +10%
Izsniegums	349 292	Palielinās, +5%

Lai nodrošinātu Bibliotēkas darbības pamatrādītāju plānoto pieaugumu un pieņemtu lēmumus par Bibliotēkas pakalpojumu un krājuma attīstību, Bibliotēkas vadība un speciālisti vērtē arī citus statistiskos un rezultatīvos Bibliotēkas darbības rādītājus. Lielākoties tie ir jāvērtē kopā ar kvalitatīvajiem rādītājiem. Piemēram, ikgadējo jaunieguvumu skaita, izslēgto dokumentu skaita un krājuma kopskaita rādītāju analīze veicina aktuāla, daudzveidīga un kvalitatīva krājuma veidošanu un uzturēšanu, saglabājot krājuma kopskaita un jaunieguvumu pieauguma tendenci.

Bibliotēkas izglītojošo, informējošo un literatūras norišu īstenošana primāri jāvērtē pēc kvalitatīvajiem rādītājiem – atbilstības apmeklētāju vajadzību un interešu apmierināšanai, kā arī atsauksmēm, sekundāri analizējot to skaita izmaiņu dinamiku. 2023.gadā Bibliotēka organizējusi 222 pasākumus, nodrošinot atbalstu visu līmeņu izglītībai, mūžizglītībai un amatierzinātnei, veicinot novadpētniecības, kultūras un literatūras procesus. Ar Bibliotēkas pieejamajiem resursiem turpmākajā periodā norišu skaits jā saglabā esošajā līmenī, bet ar kopienas iesaisti iespējams pasākumu skaita pieaugums.

Stratēģisko mērķu sasniegšanai jāturpina Bibliotēkas aktīvs darbs metodiskā atbalsta īstenošanā Filiālbibliotēkām un izglītības iestāžu bibliotēkām, organizējot seminārus, apmācības un profesionālās pilnveides pasākumus (2023.gadā – 26 pasākumi), kā arī aktīvu dalību starptautisku projektu izstrādē un īstenošanā (2023.gadā – 3 projekti).

Stratēģijā lietotie saīsinājumi

ANO - Apvienoto Nāciju Organizācija

ATR - administratīvi teritoriālā reforma

Bibliotēka - Valmieras bibliotēka

BIS ALISE - bibliotēku informācijas sistēma ALISE

Direktors - Valmieras bibliotēkas direktors

ES - Eiropas Savienība

Filiālbibliotēkas - Valmieras bibliotēkas filiālbibliotēkas

IFLA - Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (International Federation of Library Associations and Institutions)

IKT - informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

KAP - Valmieras novada pašvaldības klientu apkalpošanas punkti

Katalogs - Valmieras novada bibliotēku kopkatalogs

KISC - Kultūras informācijas sistēmu centrs

LNB - Latvijas Nacionālā bibliotēka

LU LFMI - Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts

NVO - nevalstiskās organizācijas

Pašvaldība - Valmieras novada pašvaldība

PL2030 - Eiropas starptautiskā inovatīvo publisko bibliotēku organizācija Public Libraries 2030

SBA - starpbibliotēku abonements

Stratēģija - Valmieras bibliotēkas attīstības stratēģija 2024.-2030.gadam

UNESCO LNK - UNESCO Latvijas Nacionālā komisija

VARAM - Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

ViA - Vidzemes Augstskola

VIB - Valmieras Integrētā bibliotēka

VKKF - Valsts kultūrkapitāla fonds

VPVKAC - Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri